

Epitrix spp.

Kartupeļu spradži

Insecta : Coleoptera : Chrysomelidae

Saimniekaugi

Galvenais saimniekaugs ir kartupeļi. Attīstās arī uz citiem nakteņu dzimtas augiem (tomāti, tabaka, u.c.). Ja tie nav pieejami, imago var baroties uz dažādiem kultūraugiem (pupas, kāposti, gurķi, u.c.), kā arī uz nezālēm.

Ģeogrāfiskā izplatība

Ziemeļamerika: ASV, Kanāda, Meksika, Dominikāna, Gvatemala, Jamaika, Kostarika, Nikaragva.

Dienvidamerika: Bolīvija, Ekvadora, Kolumbija, Peru, Venecuēla.

Eiropa: Portugāle, Spānija.

Simptomi

Vaboles izgrauž lapās nelielus (1 - 1,5 mm), ieapaļus caurumus. Vidēji 8 – 10 caurumi lapā. Kāpuri veido bumbušos ejas. Ejas var būt līdz 15 mm kartupeļa iekšpusē vai uzreiz zem mizas, atkarībā no sugas. Ap ejām veidojas korķveida rētaudi.

Bioloģija un morfoloģija

Pasaulē zināms vairāk kā 180 *Epitrix* sugu. Tikai dažas no tām ir ekonomiski nozīmīgi kaitēkļi. Pavasarī vaboles izlien no augsnes, kur tās pārziemo un sāk baroties uz saimniekauga. *Epitrix tuberis* pārlido lielus attālumus

saimniekauga meklējumos, kamēr *E. cucumeris* barojas uz blakusesošiem augiem. Pēc 5 - 6 dienām sākas olu dēšanas periods, kas ilgst līdz 55 dienām. Olas tiek dētas augsnē zem saimniekauga. Pēc 3 – 14 dienām izšķīlušas kāpuri, kas barojas ar auga saknēm vai bumbušiem 14 – 28 dienas. Kāpuri iekūņojas augsnē un attīstās 4 – 10 dienas. Gadā attīstās no vienas līdz pat trijām paaudzēm, atkarībā no sugas un reģiona. Imago pārziemo augsnē līdz 30 cm dziļumā.

Morfoloģiski *Epitrix* sugas ir ļoti līdzīgas. Kāpuri ir tievi, netīri balti, ar brūnu galvas kapsulu. No 1 līdz 12 mm gari, atkarībā no attīstības stadijas. Pieaugusi vabole ir sīka, 1,5-2 mm gara, melna ar dzelteniem taustekļiem.

Izplatīšanās veidi

Atsevišķu sugu vaboles var pārlidot ievērojamus attālumus.

Lielos attālumos iespējama izplatīšana ar kartupeļu bumbušiem vai augsni visās attīstības stadijās.

Paraugu noņemšana un pārbaudes laiks

Epitrix iespējams konstatēt ievācot kartupeļus ar raksturīgiem bojājumiem, kā arī pašu kukaini visās attīstības stadijās. Paraugus ievāc saimniekaugu veģetācijas periodā.

Epitrix cucumeris imago (Foto: B. Johnson, Minneapolis, Minnesota, USA)

Epitrix tuberis kāpuru bojājumi (Foto: J. F. Germain, Plant Health Laboratory, Montpellier, France)

Epitrix tuberis kāpurs (Foto: Agriculture Canada, Ottawa, Canada)

Epitrix imago bojājumi (Foto: W. Cranshaw, Colorado State University, Bugwood.org)